

Změní se pohled na kastrace zvířat?

01.04.2021

MVDr. Martin Grym

Kastrace společenských zvířat – tedy většinou psů a koček – je většinou vnímána pozitivně. V obhajobě kastrace samců se dává důraz na eliminaci nechtěného krytí, útlum sexuálního či agresivního chování, eliminaci rizik nádorů varlat, onemocnění prostaty, pomocného efektu při léčbě epilepsií, ale důležitou roli hraje třeba i při léčbě tzv. perineální kýly, která s hormonálním stavem souvisí.

V případě obhajoby kastrace samic se zdůrazňuje bránění nechtěnému nakrytí, nežádoucím úprkům za krycím psem; při časně kastraci pak eliminace rozvoje rakoviny mléčných žláz, rakoviny vaječnicků, hnisavého zánětu dělohy či rozvoje nepříjemné falešné březosti.

Zvláště v anglosaských zemích (Spojené státy, Austrálie a Spojené království) se kastrace společenských zvířat provádějí často a u poměrně mladých zvířat. Kupříkladu ve Spojeném království je vykastrováno asi 70 % všech psů a koček a kastrace je tam nazírána jako součást prevence, stejně jako očkování a odčervení. Na druhé straně je například v Norsku kastrace předmětem ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání a je povolena pouze ze zdravotních důvodů či welfare konkrétního zvířete. Ani v ostatních zemích kontinentální Evropy nedosahují počty kastrovaných společenských zvířat počtů z britských ostrovů: ve Francii je vykastrováno pouze 39 % psů a koček, ve Španělsku 40 %, v Itálii 32 % a v Německu 52 %.

Také chovatelé vnímají kastraci různě: V jednom z průzkumů sdělilo 46 % chovatelů, že se cítilo provinile, když nechalo své zvíře chirurgicky vykastrovat a 22 % tohoto rozhodnutí lituje.

Objevují se studie a názory, které akcentují rizika kastrace a její nevýhody. Poukazuje se kupříkladu na to, že testosteron má spoustu užitečných funkcí: působí proti vzniku obezity, podporuje tvorbu bílkovin v těle, zesiluje tvorbu kostí, stimuluje růst svaloviny či zvyšuje tvorbu červených krvinek.

Studie z roku 2020¹ dává kastracím jinou perspektivu a staví je do poměrně nepříznivého světla. Upozorňuje, že u mnoha plemen, kterých bylo do studie zahrnuto celkem 35, je kastrace spojena s rozvojem závažného onemocnění kloubů, rupturou zkřížených kolenních vazů, ale i různých druhů nádorového bujení: lymfomu, mastocytomu, hemangiomu nebo osteosarkomu.

Jak vidno, bude i v případě tak rutinního zákroku, jakým se kastrace za dlouhá léta jejího běžného provádění stala, nutné zvažovat její benefity oproti rizikům. Do jaké míry to ovlivní osud tohoto v mnoha směrech „preventivního zdravotního opatření“ ukáže až čas a další vědecké poznatky.

Martin Grym

¹Hart B. L., Hart L. A., Thigpen A. P., Willits N. H. *Assisting Decision-Making on Age of Neutering for 35 Breeds of Dogs: Associated Joint Disorders, Cancers, and Urinary Incontinence*. *Front. Vet. Sci.*, 7. června 2020.